

Newsletter

Έδρα JEAN MONNET

«Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ και Έλεγχος»

Αύγουστος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

Το δεύτερο τετράμηνο του 2021 στην ΕΕ συνεχίστηκε η διαδικασία ολοκλήρωσης του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων πολιτικών που θα χρηματοδοτηθούν από την ΕΕ κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Παράλληλα ολοκληρώθηκε η διαδικασία έγκρισης από τα αρμόδια πολιτειακά όργανα της απόφασης του συστήματος των ιδίων πόρων για την περίοδο 2021-2027, επιτρέποντας έτσι την έναρξη της διαδικασίας εξέτασης και έγκρισης των προτάσεων που έχουν υποβληθεί από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο το Ταμείου Ανάκαμψης για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης του COVID-19.

Ειδική Έκθεση 08/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Υποστήριξη της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων από τον Frontex: όχι αρκετά αποτελεσματική μέχρι στιγμής

Είναι γνωστό ότι με τη σύμβαση Σένγκεν δημιουργήθηκε ένας ενιαίος χώρος κυκλοφορίας, χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα στην ΕΕ. Συνεπώς, η επιτήρηση και ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων έχουν

3

5

καίρια σημασία για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων και εμπορευμάτων εντός του χώρου αυτού, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στη διασφάλιση της εσωτερικής ασφάλειας και την αποτροπή δυνητικών απειλών στα σύνορα.

Ειδική Έκθεση 09/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Παραπληροφόρηση στην ΕΕ- υπό αντιμετώπιση όχι όμως και υπό απόλυτο έλεγχο.

Διαχρονικά καταγράφονται φαινόμενα παραπληροφόρησης στην επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, ιδίως στο πλαίσιο των οργανωμένων κοινωνιών. Με την πάροδο δε του χρόνου είναι εμφανής η αύξηση στην κλίμακα και την ταχύτητα με την οποία ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες μπορούν να φτάσουν τόσο στο κοινό στο οποίο απευθύνονται όσο και σε τρίτους μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των νέων τεχνολογιών. Είναι επομένως πιθανόν να προκληθεί δημόσια ζημία.

Ειδική Έκθεση 10/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ – Καιρός τα λόγια να γίνουν πράξη

Η ισότητα των φύλων αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναγνωρίζεται επίσης ευρέως ως σημαντική κινητήριος δύναμη της οικονομικής μεγέθυνσης. «Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου» σημαίνει την ενεργό προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλα τα στάδια και σε όλους τους τομείς χάραξης και εφαρμογής πολιτικής. Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει τη βάση για αυτή τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, υποχρεώνοντας την ΕΕ να προάγει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις δραστηριότητές της.

Ειδική Έκθεση 13/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Οι προσπάθειες της ΕΕ για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος στον τραπεζικό τομέα είναι κατακερματισμένες και η υλοποίηση της οικείας πολιτικής ανεπαρκής

Ως ξέπλυμα χρήματος νοείται η πρακτική της νομιμοποίησης των προϊόντων του εγκλήματος μέσω της διοχέτευσής τους στην κανονική οικονομία, προκειμένου να συγκαλυφθεί η παράνομη προέλευσή τους. Εντός της Ευρώπης, η Eurorol εκτιμά την αξία των ύποπτων συναλλαγών σε εκατοντάδες δισεκατομμύρια ευρώ –ποσό που ισοδυναμεί με το 1,3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της ΕΕ. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι εκτιμήσεις προσεγγίζουν το 3 % του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Δράσεις της Έδρας Jean Monnet

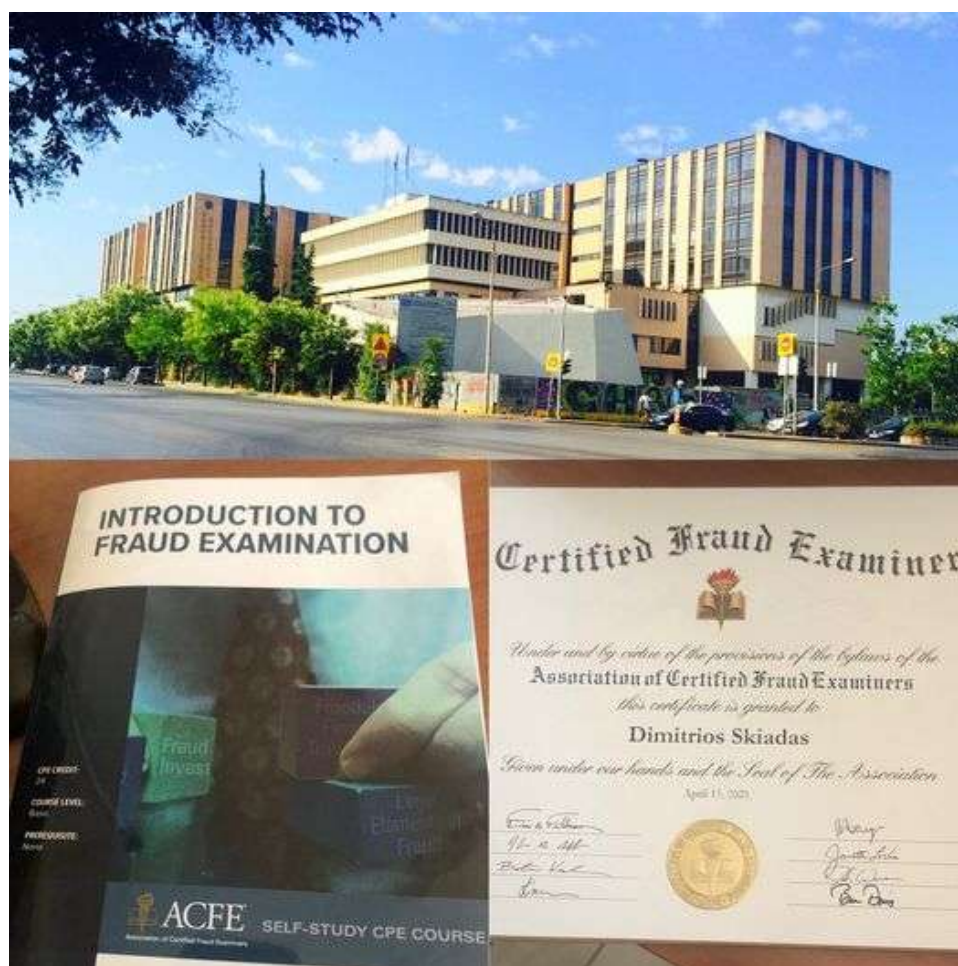
Εισαγωγή

Κατά το δεύτερο τετράμηνο του 2021 στην ΕΕ συνεχίστηκε η διαδικασία ολοκλήρωσης του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων πολιτικών που θα χρηματοδοτηθούν από την ΕΕ κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Παράλληλα ολοκληρώθηκε η διαδικασία έγκρισης από τα αρμόδια πολιτειακά όργανα της απόφασης του συστήματος των ιδίων πόρων για την περίοδο 2021-2027, επιτρέποντας έτσι την έναρξη της διαδικασίας εξέτασης και έγκρισης των προτάσεων που έχουν υποβληθεί από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο το Ταμείου Ανάκαμψης για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης του COVID-19. Αξίζει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, η πρόταση που κατατέθηκε από την Ελλάδα υπήρξε από τις πρώτες που αξιολογήθηκαν και εγκρίθηκαν, λόγω τόσο της ουσιαστικής ορθότητας και συμβατότητας της με το σχετικό ευρωπαϊκό πλαίσιο όσο και της διαχειριστικής επάρκειας που κρίθηκαν ότι διαθέτουν οι εθνικοί μηχανισμοί υλοποίησης των σχετικών δράσεων.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Έδρας Jean Monnet, συνεχίστηκε η αξιοποίηση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων που παρείχε η παραμονή, μέχρι και τον Αύγουστο 2021, του κατόχου της Έδρας, Καθηγητή κ. Δημητρίου Σκιαδά στη Βοστώνη, ως Επισκέπτη Ερευνητή (Visiting Researcher) στο Center for the Study of Europe,

Pardee School of Global Studies του Boston University. Έτσι υπήρξε μια πολύ σημαντική εξέλιξη, καθώς σε συνέχεια της πιστοποίησης του Καθηγητή κ. Σκιαδά, ως Ελεγκτή κατά της Απάτης από την ACFE (Association of Certified Fraud Examiners), με μέλη σε πάνω από 190 χώρες σε όλο τον πλανήτη, υπεβλήθη, σε συνεργασία του ίδιου με το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, αίτηση για ένταξη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στο ACFE Anti-Fraud Education Partnership. Το ACFE Anti-Fraud Education Partnership είναι μια πρωτοβουλία ενίσχυσης προς τους φορείς ανώτατης εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της οποίας παρέχεται εκπαιδευτικό υλικό και αξιοποιούνται εξειδικευμένοι εισηγητές – Πιστοποιημένοι Ελεγκτές κατά της Απάτης σε πανεπιστήμια ανά τον κόσμο ώστε αυτά να καταστούν πάροχοι γνώσης και εκπαίδευσης κατά της απάτης. Κατόπιν αξιολόγησης της ακαδημαϊκής δραστηριότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, με ειδική έμφαση και αναφορά στα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύουν σε σχέση με την καταπολέμηση της απάτης, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας μέσω του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, με απόφαση της ACFE, έγινε μέλος της ACFE Anti-Fraud Education Partnership κι έτσι, από το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, θα διδάσκεται από τον Καθηγητή κ. Σκιαδά, στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος

Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας το μάθημα «Προστασία Οικονομικών Συμφερόντων της ΕΕ – Καταπολέμηση Απάτης» στο οποίο θα αξιοποιηθεί υλικό που χορηγεί η ACFE με σκοπό την εμβάθυνση της γνώσης και της απόκτησης δεξιοτήτων από φοιτητές σε θέματα καταπολέμησης απάτης. Λόγω της επιστημονικής εξειδίκευσης του Τμήματος, η έμφαση θα δοθεί σε θέματα καταπολέμησης απάτης που αφορούν την ΕΕ αλλά και γενικότερα το διεθνές περιβάλλον.

Ειδική Έκθεση 08/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Υποστήριξη της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων από τον Frontex: όχι αρκετά αποτελεσματική μέχρι στιγμής

Είναι γνωστό ότι με τη σύμβαση Σένγκεν δημιουργήθηκε ένας ενιαίος χώρος κυκλοφορίας, χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα στην ΕΕ. Συνεπώς, η επιτήρηση και ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων έχουν καίρια σημασία για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων και εμπορευμάτων εντός του χώρου αυτού, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στη διασφάλιση της εσωτερικής ασφάλειας και την αποτροπή δυνητικών απειλών στα σύνορα.

Κομβικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία διαδραματίζει ο Frontex, που ιδρύθηκε το 2004 και μετονομάστηκε σε «Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής» (2016)

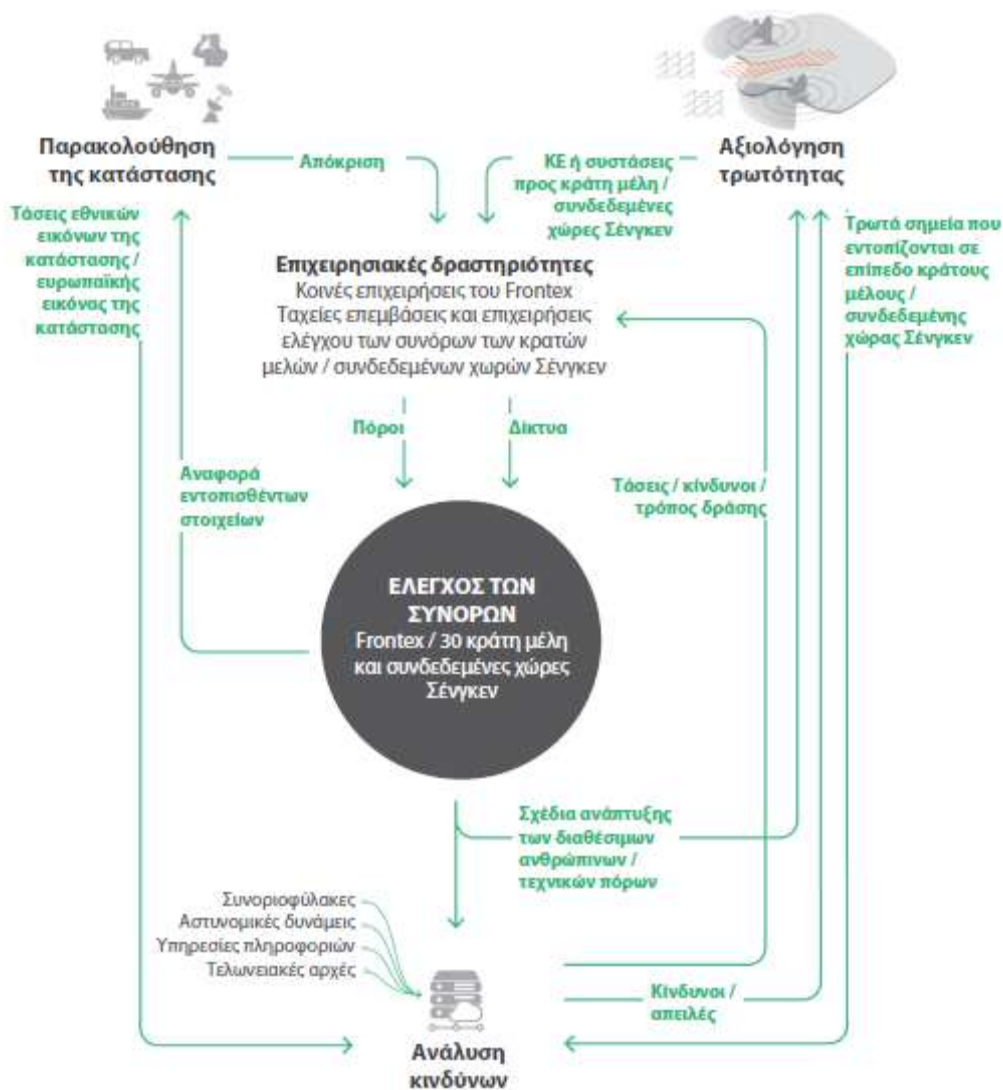
με ταυτόχρονη διεύρυνση της αρχικής επιχειρησιακής του εντολής προς την κατεύθυνση της διευκόλυνσης της ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών ευρωπαϊκών συνόρων, που αποτελεί τομέα ευθύνης των κρατών μελών. Το 2019, οι αρμοδιότητες του Frontex ενισχύθηκαν περαιτέρω, με αναβάθμιση του ρόλου του από επικουρικό και συντονιστικό σε επιχειρησιακό. Προκειμένου ο οργανισμός να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις, κατέστη αναγκαία η εκθετική αύξηση των πόρων του, η συγκρότηση μόνιμου σώματος 10.000 συνοριοφυλάκων έως το 2027 και η αύξηση του προϋπολογισμού του κατά μέσο όρο σε 900 εκατομμύρια ευρώ ετησίως

Γράφημα 2 – Δυναμικότητα του μόνιμου σώματος κατ' έτος και κατά κατηγορία

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896.

Γράφημα 5 – Προσδοκώμενη συνεισφορά των πρωταρχικών δραστηριοτήτων του Frontex στον αποτελεσματικό έλεγχο των συνόρων

Πηγή: ΕΕΣ:

Αντικείμενο του ελέγχου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου υπήρξε το κατά πόσο ο Frontex ασκεί αποτελεσματικά τις τέσσερις από τις έξι πρωταρχικές δραστηριότητές του, ώστε να συμβάλει στην εφαρμογή της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων και,

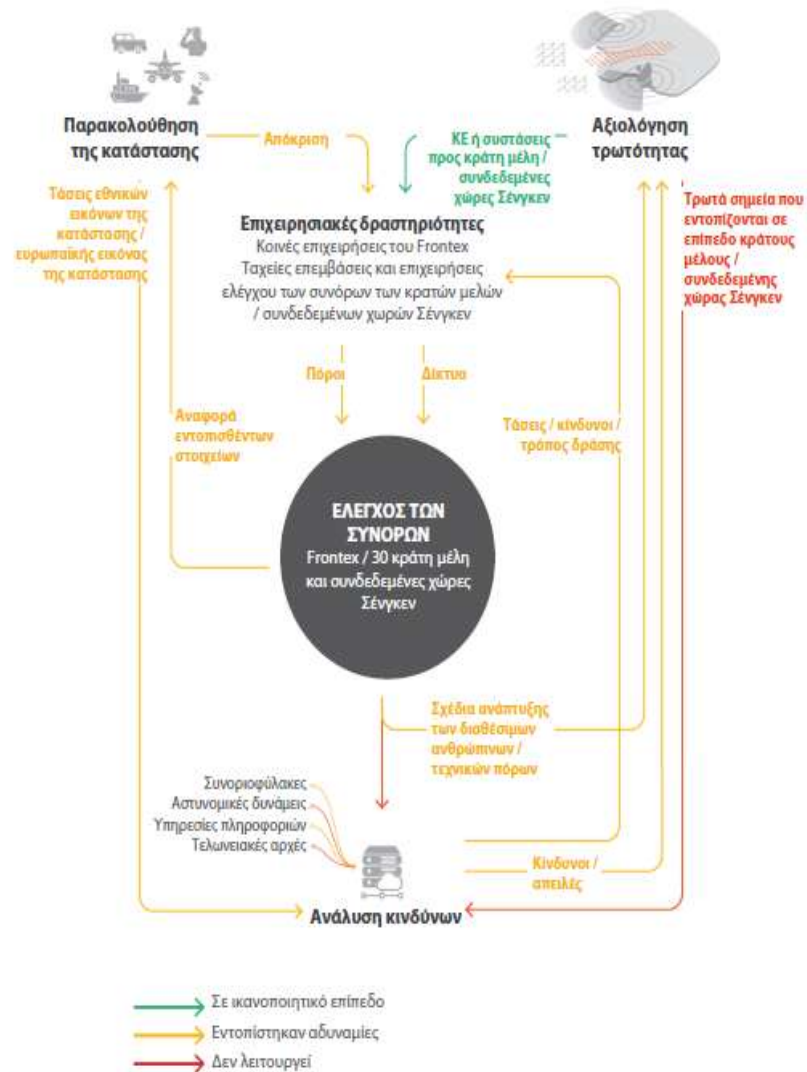
συνεπώς, να στηρίξει τα κράτη μέλη στην πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος, ενώ εξετάστηκε και ο βαθμός ετοιμότητας του Frontex να εκπληρώσει τη νέα διευρυμένη εντολή που του ανατέθηκε το 2019.

Βασική διαπίστωση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου ήταν ότι η στήριξη του Frontex προς τα κράτη μέλη / τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος δεν είναι επαρκώς αποτελεσματική, ούτε υπήρξε πλήρης εκπλήρωση της επιχειρησιακής εντολής του.

Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι, καίτοι εφαρμόζεται πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών για τη στήριξη της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης, αυτό δεν λειτουργούσε τόσο καλά ώστε να παρέχει ακριβή, πλήρη και επικαιροποιημένη επίγνωση της κατάστασης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Για το διασυνοριακό έγκλημα δεν έχει δημιουργηθεί ακόμη κατάλληλο πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών. Η έλλειψη αυτή επηρεάζει την ικανότητα του Frontex και των κρατών μελών να παρακολουθούν τα εξωτερικά σύνορα και να αντιδρούν γρήγορα σε τυχόν απειλές, όταν χρειάζεται.

Ο Frontex αντιμετώπισε δυσκολίες με τη συλλογή και τη χρήση των στοιχείων που (οφείλουν να) υποβάλλουν οι εθνικές αρχές συνοριακού ελέγχου στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συστήματος επιτήρησης των συνόρων, ενώ υπάρχουν νομικοί περιορισμοί όσον αφορά τη χρήση των δεδομένων που είναι αποθηκευμένα στα πανενωσιακά συστήματα για τους σκοπούς της ανάλυσης των κινδύνων. Επιπλέον, δεν έχει τη δυνατότητα να

Γράφημα 6 – Αδυναμίες που εντοπίστηκαν στις πρωταρχικές δραστηριότητες του Frontex όσον αφορά την παροχή στήριξης για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης

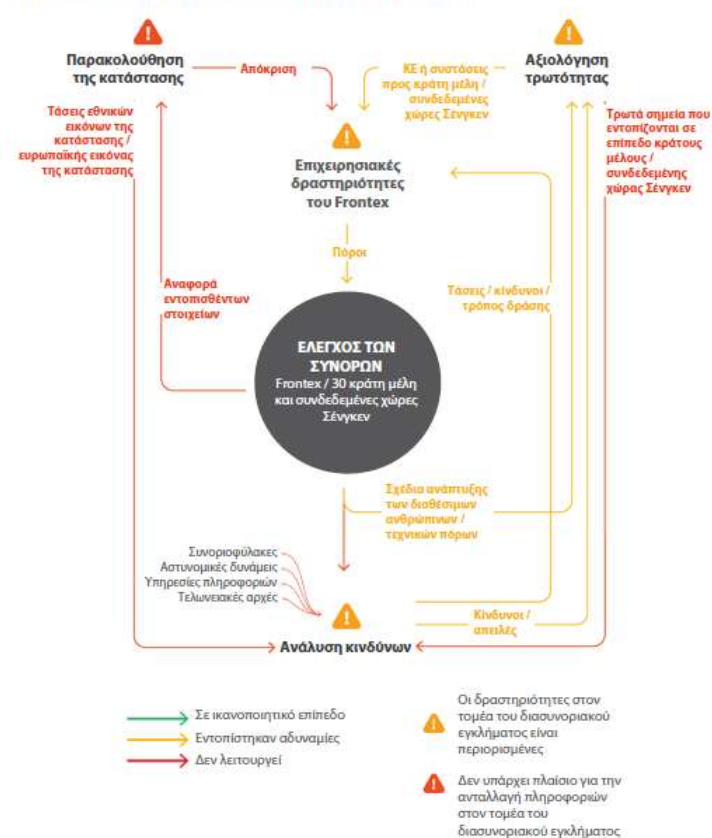

Πηγή: ΕΕΣ:

εφαρμόσει το κοινό υπόδειγμα ολοκληρωμένης ανάλυσης κινδύνου που εφαρμόζουν τα περισσότερα κράτη μέλη. Έτσι τα δεδομένα που συγκεντρώνονται εμφανίζουν προβλήματα πληρότητας και ποιότητας. Όσον αφορά τις κοινές επιχειρήσεις, η διάθεση πόρων για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη

στόχευση του διασυνοριακού εγκλήματος δεν έχει ακόμη επιτευχθεί επαρκώς στο πλαίσιο των καθημερινών δραστηριοτήτων του Frontex. Ελλείπει πληροφοριών σχετικά με το πραγματικό κόστος και τις πραγματικές επιδόσεις, οι επιχειρησιακές εκθέσεις του δεν συμβάλλουν στην επαρκή ενημέρωση των υπευθύνων για τη λήψη αποφάσεων. Ως προς την νέα προγραμματική περίοδο, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εκτιμά ότι ο Frontex ενδέχεται να μην μπορεί να εκπληρώσει την επιχειρησιακή του αποστολή καθώς η αύξηση οικονομικών και ανθρωπίνων πόρων ήταν αποτέλεσμα απλώς πολιτικής συμφωνίας και όχι προϊόν ουσιαστικής αξιολόγησης των δραστηριοτήτων του ώστε να εντοπιστούν οι αναγκαίες βελτιωτικές παρεμβάσεις.

Γράφημα 10 – Αδυναμίες που διαπιστώθηκαν στις πρωταρχικές δραστηριότητες του Frontex όσον αφορά τη στήριξη της καταπολέμησης του διασυνοριακού εγκλήματος

Πηγή: ΕΕΣ:

Με βάση αυτά τα ευρήματα, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο συστήνει τη βελτίωση του πλαισίου ανταλλαγής πληροφοριών, την επικαιροποίηση και την εφαρμογή του κοινού υποδείγματος ολοκληρωμένης ανάλυσης κινδύνων, τη διασφάλιση πρόσβασης σε άλλες πηγές πληροφοριών, την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της αξιολόγησης τρωτότητας και την βελτίωση της επιχειρησιακής δράσης του Frontex.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=58564>

Διαχρονικά καταγράφονται φαινόμενα παραπληροφόρησης στην επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, ιδίως στο πλαίσιο των οργανωμένων κοινωνιών. Με την πάροδο δε του χρόνου είναι εμφανής η αύξηση στην κλίμακα και την ταχύτητα με την οποία ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες μπορούν να φτάσουν τόσο στο κοινό στο οποίο απευθύνονται όσο και σε τρίτους μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των νέων τεχνολογιών. Είναι επομένως πιθανόν να προκληθεί δημόσια ζημία.

Η ΕΕ έχει αναπτύξει μια σειρά δράσεων για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, με πιο χαρακτηριστική περίπτωση το Σχέδιο Δράσης κατά της παραπληροφόρησης του 2018. Το Σχέδιο αυτό περιλαμβάνει δέκα ειδικές δράσεις που βασίζονται σε τέσσερις τομείς προτεραιότητας ή «πυλώνες», και συγκεντρώνει τις προσπάθειες της ΕΕ για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης. Οι δαπάνες της ΕΕ για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης είναι μέχρι σήμερα σχετικά χαμηλές: 50 εκατομμύρια ευρώ μεταξύ 2015 και 2020.

Πίνακας 1 – Οι πυλώνες και οι δράσεις του σχεδίου δράσης της ΕΕ κατά της παραπληροφόρησης

Πυλώνας	Δράσεις
I. Βελτίωση των ικανοτήτων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ όσον αφορά τον εντοπισμό, την ανάλυση και την αποκάλυψη υλικού παραπληροφόρησης	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ενίσχυση των ειδικών ομάδων στρατηγικής επικοινωνίας και των αντιπροσωπειών της ΕΕ με πρόσθετους πόρους (ανθρώπινους και χρηματοδοτικούς) για τον εντοπισμό, την ανάλυση και την αποκάλυψη δραστηριοτήτων παραπληροφόρησης 2) Επανεξέταση των εντολών των ειδικών ομάδων στρατηγικής επικοινωνίας για τα Δυτικά Βαλκάνια και για τη Νότια Γειτονία.
II. Ενίσχυση των συντονισμένων και κοινών αντιδράσεων στην παραπληροφόρηση	<ol style="list-style-type: none"> 3) Έως τον Μάρτιο του 2019, δημιουργία ενός συστήματος ταχείας ειδοποίησης μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, το οποίο θα λειτουργεί σε στενή συνεργασία με υφιστάμενα δίκτυα (όπως το NATO και η Ομάδα των 7) 4) Εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων επικοινωνίας πριν από τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του 2019 5) Ενίσχυση της στρατηγικής επικοινωνίας στην περιοχή γειτονίας της Ένωσης.
III. Κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης	<ol style="list-style-type: none"> 6) Στενή και διαρκής παρακολούθηση της εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της άσκησης πίεσης για ταχεία και αποτελεσματική συμμόρφωση, με ολοκληρωμένη αξιολόγηση μετά από 12 μήνες
IV. Αύξηση της ευαισθητοποίησης και βελτίωση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας	<ol style="list-style-type: none"> 7) Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, διοργάνωση στοχευμένων εκστρατειών για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αρνητικές συνέπειες της παραπληροφόρησης, και στήριξη του έργου των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης και της ποιοτικής δημοσιογραφίας 8) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίζουν τη δημιουργία πολυεπιστημονικών ομάδων ανεξάρτητων ελεγκτών γεγονότων και ερευνητών, ώστε να εντοπίζουν και να αποκάλυπτουν τις εκστρατείες παραπληροφόρησης 9) Προώθηση της παιδείας στα μέσα επικοινωνίας, μεταξύ άλλων μέσω της διοργάνωσης της Εβδομάδας για την Παιδεία στα Μέσα (Μάρτιος 2019) και της ταχείας εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων 10) Αποτελεσματική παρακολούθηση της δέσμης μέτρων για τις εκλογές, ιδίως της σύστασης, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης από την Επιτροπή της εφαρμογής της

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του σχεδίου δράσης της ΕΕ.

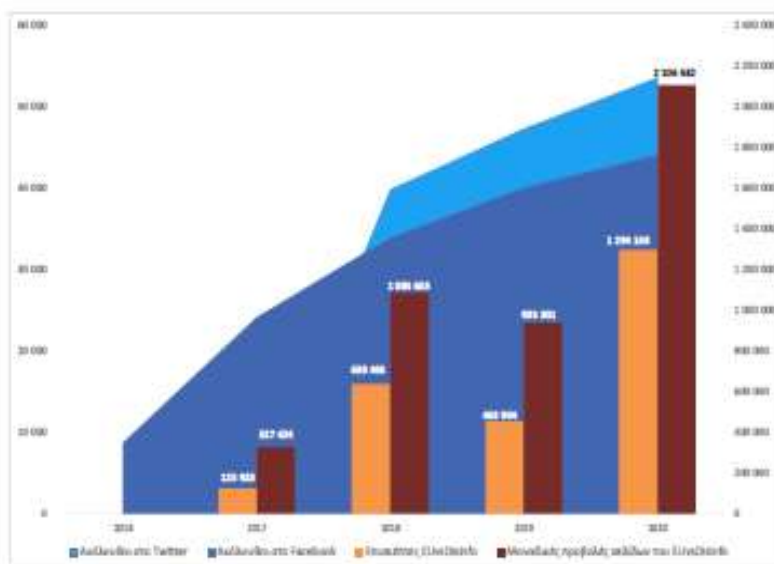
Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό συνέδριο εστίασε στην αξιολόγηση της λυσιτελείας του Σχεδίου Δράσης της ΕΕ κατά της παραπληροφόρησης και των αποτελεσμάτων του. Το βασικό συμπέρασμα ήταν ότι, αν και λυσιτελής, το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ παρουσίαζε ελλείψεις, και παρά το γεγονός ότι η εφαρμογή του προχωρεί αρκετά ικανοποιητικά και υπάρχουν στοιχεία θετικών εξελίξεων, ορισμένα αποτελέσματα δεν επιτεύχθηκαν όπως είχε σχεδιαστεί.

Το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ περιλαμβάνει τόσο προδραστικά μέτρα όσο και μέτρα απόκρισης για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης που εξυπηρετούν τον σκοπό τους. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι οι τακτικές και οι παράγοντες της παραπληροφόρησης, όπως και η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία, εξελίσσονται συνεχώς, το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ δεν έχει επικαιροποιηθεί από το 2018, μη διασφαλίζοντας έτσι τον καλό συντονισμό και την αποτελεσματικότητα της αντίδρασης της ΕΕ στην παραπληροφόρηση, καθώς και την αναλογικότητά της προς το είδος και την κλίμακα της απειλής. Επιπλέον, το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ δεν συνοδεύεται από πλαίσιο παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναφοράς στοιχείων, με αποτέλεσμα να υπονομεύεται η λογοδοσία.

Οι τρεις ειδικές ομάδες στρατηγικής επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης βελτίωσαν την ικανότητα της ΕΕ να προβλέπει και να αντιμετωπίζει την παραπληροφόρηση στις

γειτονικές χώρες. Ωστόσο, δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους ούτε αξιολογούνται καταλλήλως και οι εντολές τους δεν καλύπτουν ορισμένες αναδυόμενες απειλές. Ειδικά το έργο EUvsDisinfo συνέβαλε καθοριστικά στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ρωσική παραπληροφόρηση. Ωστόσο, το γεγονός ότι φιλοξενείται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης εγείρει ορισμένα ερωτήματα σχετικά με την ανεξαρτησία του και τον απώτερο σκοπό του, καθώς θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύει την επίσημη θέση της ΕΕ. Το σύστημα ταχείας ειδοποίησης διευκόλυνε την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Παρ' όλα αυτά, τα κράτη μέλη δεν αξιοποιούν πλήρως το σύστημα για τον συντονισμό των κοινών αντιδράσεων και της κοινής δράσης σε φαινόμενα παραπληροφόρησης.

Γράφημα 4 – EUvsDisinfo: Αριθμός επισκεπτών, μοναδικές προβολές σελίδων και ακόλουθοι στο Twitter και το Facebook

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της ΕΥΕΔ.

Παράλληλα διαπιστώθηκε απουσία στρατηγικής για την παιδεία στα μέσα επικοινωνίας, που να περιλαμβάνει την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, και κατακερματισμός πολιτικής και δράσεων για την αύξηση της ικανότητας πρόσβασης, κατανόησης και αλληλεπίδρασης με τα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας.

Παράρτημα IV – Αξιολόγηση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την παραπληροφόρηση

Στόχος/Δράση της ΕΕ	Θεωρείται με επιτυχία η δράση;	Είναι η δράση χρονικά προεπιλεγμένη;	Αποδοτικότητα
Δράση 1: Ενόψει των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του 2019 συγκεκριμένα, αλλά και με πιο μακροπρόθεσμα προοπτική, η ύπαιθρη εκπροσώπος σε συνεργασία με τα κράτη μέλη θα ενισχύσει τις κεντρικές ομάδες στρατηγικής επικοινωνίας και τις αντιπροσωπείες της Ένωσης με επιτόπιες προσωπικές και νέα εργαλεία, τα οποία είναι απαραίτητα για τον σκοπό, την ανάπτυξη και την αποδοτικότητα των δραστηριοτήτων παραπληροφόρησης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, επίσης, εάν κρίνεται σκόπιμο, να αναθεωρήσουν τις κεντρικές μονάδες τους, στον εν λόγω τομέα και να αποστηρίξουν την στεγαστική αύξηση των πόρων των κεντρικών ομάδων στρατηγικής επικοινωνίας και των αντιπροσωπείων της Ένωσης.	Ναι – προκρίθηκε και απόκτηση εργαλείων	Με ορίζοντα τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2019 αλλά και περισσότερο μακροπρόθεσμα ορίζοντα	Υψηλός εκπρόσωπος και κράτη μέλη
Δράση 2: Η ύπαιθρη εκπρόσωπος θα αποφευχθεί την εκπόλη των κεντρικών ομάδων στρατηγικής επικοινωνίας για τα δισκάπια θαλάσσια και για τη Νότια Γαλιανία για να τα βοηθήσει να καταπολεμήσουν αποτελεσματικά την παραπληροφόρηση σε αυτές τις περιοχές.	Ναι – αποκτήθηκε η εκπόλη	Δεν έχει καθίσει προέλεγχος	Υψηλός εκπρόσωπος
Δράση 3: Πως τα τέλη Μαρτίου 2019, η Επιτροπή και η ύπαιθρη εκπρόσωπος, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα δημιουργήσουν ένα Σύστημα Ταχείας Ευδοκίασης για την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών παραπληροφόρησης, σε στενή συνεργασία με υφιστάμενα δίκτυα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και τον Οργανισμό Θεωρητικό-Πρακτικού Συνατόμου και τον μηχανισμό ταχείας αντίδρασης της Ομάδας των 7.	Ναι – δημιουργία συστήματος ταχείας ευδοκίασης	Μάρτιος 2019	Επιτροπή και ύπαιθρη εκπρόσωπος
Δράση 4: Ενόψει των εκπολιτικών ευρωπαϊκών εκλογών, η Επιτροπή, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θα ενθύνει τις προσπάθειες προέλεγχος των αξιών και των πολιτικών της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν σημαντικά τις δικές τους προσπάθειες προέλεγχος των αξιών και των πολιτικών της Ένωσης.	Όχι – Δεν είναι σαφές σε τι αντιστάσεις η υλοποίηση των δραστηριοτήτων - παραπληροφόρηση / παραπληροφόρηση	Με ορίζοντα τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2019	Επιτροπή σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και κράτη μέλη
Δράση 5: Η Επιτροπή και η ύπαιθρη εκπρόσωπος, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα ενισχύσουν τη στρατηγική επικοινωνία στην παροχή γενικών της Ένωσης.	Όχι – Δεν είναι σαφές με ποια τρόπο μπορεί να ενισχυθεί η στρατηγική επικοινωνία	Δεν έχει καθίσει προέλεγχος	Επιτροπή και ύπαιθρη εκπρόσωπος, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη
Δράση 6: Η Επιτροπή θα διασφαλίσει τη στενή και διαρκή παρακολούθηση της εφαρμογής του κώδικα διακυβέρνησης. Όταν απαιτείται, άλλες ενόψει των ευρωπαϊκών εκλογών, η Επιτροπή θα ασκήσει πίεση για την ταχεία και αποτελεσματική συμμόρφωση. Η Επιτροπή θα διακηρύξει διεθνή αλληλεγγύη κατά το πέρας της αρχικής διεκδικητικής περιόδου εφαρμογής του κώδικα. Εάν η εφαρμογή και ο ανεπίτευχος του κώδικα διακυβέρνησης δεν αποδειχθούν ανεπιτυχώς, η Επιτροπή μπορεί να προτείνει περαιτέρω δράσεις, συμπεριλαμβανομένων δράσεων ρυθμιστικού χαρακτήρα.	Ναι – Η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει την παρακολούθηση και να διακηρύξει διεθνή αλληλεγγύη	Όποτε χρειάζεται και άλλες ενόψει των ευρωπαϊκών εκλογών του 2019. Η Επιτροπή θα διακηρύξει διεθνή αλληλεγγύη κατά το πέρας της αρχικής διεκδικητικής περιόδου εφαρμογής του κώδικα.	Επιτροπή
Δράση 7: Ενόψει άλλων των ευρωπαϊκών εκλογών του 2019, αλλά και σε πιο μακροπρόθεσμα ορίζοντα, η Επιτροπή και η ύπαιθρη εκπρόσωπος, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα οργανώσουν επιχειρηματικές εκπαιδευτικές για το κοινό και προγράμματα εκπαίδευσης για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης στην Ένωση και στις γειτονικές της χώρες με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αρχιστικές απαιτήσεις της παραπληροφόρησης. Οι προσπάθειες για την ενίσχυση του έργου των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης και της ποιοτικής δημοσιογραφίας, καθώς και η έρευνα της παραπληροφόρησης θα συνεχιστούν, προκειμένου να διαμορφωθεί μια συνολική αντίδραση στο φαινόμενο αυτό.	Εν μέρει - η Επιτροπή πρέπει να διοργανώσει εκπαιδευτικές και προγράμματα εκπαίδευσης, ωστόσο δεν είναι σαφές με ποια τρόπο πρέπει να στηρίξει τα μέσα ενημέρωσης και την έρευνα.	Με ορίζοντα τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2019 αλλά και περισσότερο μακροπρόθεσμα	Επιτροπή και ύπαιθρη εκπρόσωπος, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη
Δράση 8: Τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την Επιτροπή, θα πρέπει να αποστηρίξουν τη δημιουργία πολυεπιστημονικών ομάδων ανεξάρτητων κλειστών γεγονότων και κεραιών με κεντρικές γνώσεις για τοπικά περιβάλλοντα πληροφορίας, ώστε να ενισχύσουν και να αποκλιμάκουν τις εκπαιδευτικές παραπληροφόρησης σε διάφορα κοινωνικά δίκτυα και ψηφιακά μέσα.	Όχι – Δεν είναι σαφές με ποια τρόπο να ενισχυθεί η επικοινωνία με τα κράτη μέλη πρέπει να αποστηρίξουν το δημιουργία ομάδων κλειστών γεγονότων και κεραιών	Δεν έχει καθίσει προέλεγχος	Επιτροπή και κράτη μέλη
Δράση 9: Στο πλαίσιο της εθνομάδας για την παιδεία στα μέσα, που θα πραγματοποιηθεί τον Μάρτιο του 2019, και σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα στηρίξει τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών της παιδείας στα μέσα, καθώς και τη δραμεύση πρακτικών εργαλείων για την προώθηση της παιδείας στα μέσα για το κοινό. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εφαρμόσουν με ταχείας ρυθμότητας τις διατάξεις της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων που αναφέρονται στην παιδεία στα μέσα.	Όχι – Δεν είναι σαφές εάν η Επιτροπή πρέπει να στηρίξει τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών της παιδείας στα μέσα στη διάρκεια μιας εθνομάδας. Η ενθάρρυνση των συνεργασιών στα κράτη μέλη και την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων παραμένει πρόκληση και μόνο. Δεν επισημάνει για ύπαιθρη και Μάρτιο προέλεγχος των προεπιλεγμένων στην οδηγία Μάρτιο του 2019.	Μάρτιος 2019	Επιτροπή και κράτη μέλη
Δράση 10: Ενόψει των επικείμενων ευρωπαϊκών εκλογών του 2019, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της διάχυσης μαζικών για τις εκλογικές άλλες της σύστασης. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά τον τρόπο εφαρμογής της διάχυσης μαζικών και, κατά περίπτωση, θα παρήκει σχετική στήριξη και συμβουλίες.	Όχι – Δεν είναι σαφές με ποια τρόπο πρέπει να γίνει παρακολούθηση της διάχυσης μαζικών για τις εκλογικές άλλες της σύστασης	Με ορίζοντα τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2019	Επιτροπή και κράτη μέλη

Ναι
Όχι
Μερικώς

Πηγή: ΕΕΣ

Έδρα JEAN MONNET
Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ
και Έλεγχος

Έτσι το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο συνέστησε τα εξής: α) βελτίωση του συντονισμού και της λογοδοσίας των δράσεων της ΕΕ κατά της παραπληροφόρησης, β) βελτίωση των επιχειρησιακών ρυθμίσεων του τμήματος στρατηγικής επικοινωνίας, γ) αύξηση συμμετοχής των κρατών μελών και των διαδικτυακών πλατφορμών στο σύστημα ταχείας ειδοποίησης, δ) έγκριση στρατηγικής της ΕΕ για την παιδεία στα μέσα επικοινωνίας, η οποία να περιλαμβάνει την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, ε) υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Ψηφιακών Μέσων.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=58145>

Έδρα JEAN MONNET
Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ
και Έλεγχος

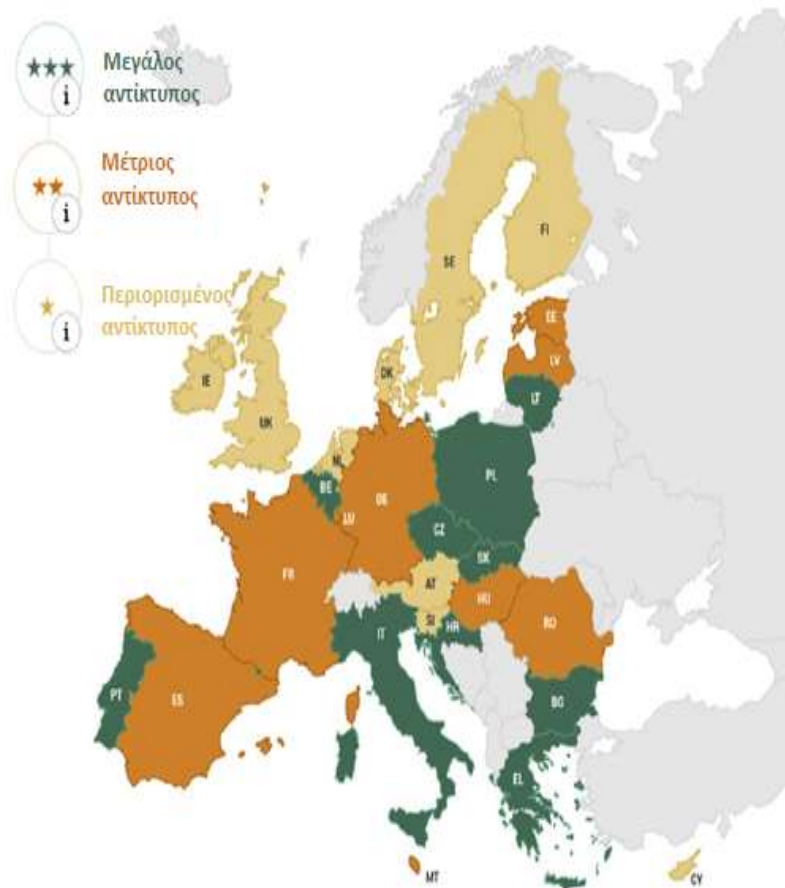
Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ειδική Έκθεση 10/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ – Καιρός τα λόγια να γίνουν πράξη

Η ισότητα των φύλων αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναγνωρίζεται επίσης ευρέως ως σημαντική κινητήριος δύναμη της οικονομικής μεγέθυνσης. «Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου» σημαίνει την ενεργό προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλα τα στάδια και σε όλους τους τομείς χάραξης και εφαρμογής πολιτικής. Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει τη βάση για αυτή τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, υποχρεώνοντας την ΕΕ να προάγει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις δραστηριότητές της.

Γράφημα 1 – Αντίκτυπος της βελτίωσης της ισότητας των φύλων στο ΑΕΕ των κρατών μελών της ΕΕ το 2050

Πηγή: EIGE, Economic Benefits of Gender Equality in the European Union. Τα κράτη μέλη ομαδοποιήθηκαν σύμφωνα με τον βαθμό ισότητας των φύλων που έχουν επιτύχει στον τομέα της εργασίας, όπως προκύπτει από τον δείκτη ισότητας των φύλων που δημοσιεύει το EIGE. Ο εκτιμώμενος αντίκτυπος αφορά αύξηση του ΑΕΕ που κυμαίνεται από περίπου 12 % μέχρι το 2050 («μεγάλος αντίκτυπος») έως περί το 4 % («περιορισμένος αντίκτυπος»).

Η Επιτροπή έχει αναλάβει τη δέσμευση να υλοποιήσει αυτή τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έχουν υπογραμμίσει την ανάγκη οι δεσμεύσεις υψηλού επιπέδου της ΕΕ όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης αυτής να εφαρμοστούν στην πράξη.

Κατά τις διαπραγματεύσεις για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) τόσο της περιόδου 2014-2020 όσο και της περιόδου 2021-2027, τα τρία θεσμικά όργανα συμφώνησαν επί της σημασίας της συνεκτίμησης της ισότητας των φύλων κατά την κατάρτιση του ενωσιακού προϋπολογισμού.

Γράφημα 2 – Ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα των φύλων και τη συνεκτίμηση της διάστασης αυτής από το 2014 και εξής

	Ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Συμπεράσματα του Συμβουλίου
2014		Ισότητα των φύλων στην ΕΕ: η μελλοντική πορεία μετά το 2015
2015	Στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών μετά το 2015	Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στον τομέα της λήψης αποφάσεων
2016	Νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων στην Ευρώπη μετά το 2015	Απάντηση στη στρατηγική δέσμευση της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων
2017	Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην ΕΕ την περίοδο 2014-2015 Κονδύλια της ΕΕ για την ισότητα των φύλων	Ενισχυμένα μέτρα για τη μείωση του οριζόντιου διαχωρισμού βάσει φύλου στην εκπαίδευση και την απασχόληση
2019	Εναντίωση στα δικαιώματα των γυναικών και στην ισότητα των φύλων στην ΕΕ	Οικονομίες ίσων ευκαιριών στην ΕΕ: η μελλοντική πορεία
2020	Ψήφισμα σχετικά με τα συμπεράσματα της έκτακτης συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 17-21 Ιουλίου 2020	Αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων: Αποτίμηση και καταμερισμός της αμειβόμενης εργασίας και της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας
2021	Η διάσταση του φύλου κατά την περίοδο της κρίσης Covid-19 και έπειτα από αυτή	

Πηγή: ΕΕΣ.

Ο έλεγχος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου εστίασε ακριβώς στο κατά πόσο, από το 2014 και εξής, η διάσταση του φύλου είχε συνεκτιμηθεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ, με σκοπό την προαγωγή της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Πιο συγκεκριμένα, εξετάστηκε η καταλληλότητα του πλαισίου της Επιτροπής για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου, αν η ισότητα των φύλων λαμβανόταν υπόψη στον κύκλο του προϋπολογισμού της ΕΕ, καθώς και αν η ισότητα των φύλων είχε ενσωματωθεί στα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, και στις βασικές χρηματοδοτικές προτάσεις της Επιτροπής που συνδέονται με το ΠΔΠ της περιόδου 2021-2027 και το μέσο «Next Generation EU».

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή δεν είχε ακόμη εκπληρώσει τη δέσμευσή της για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

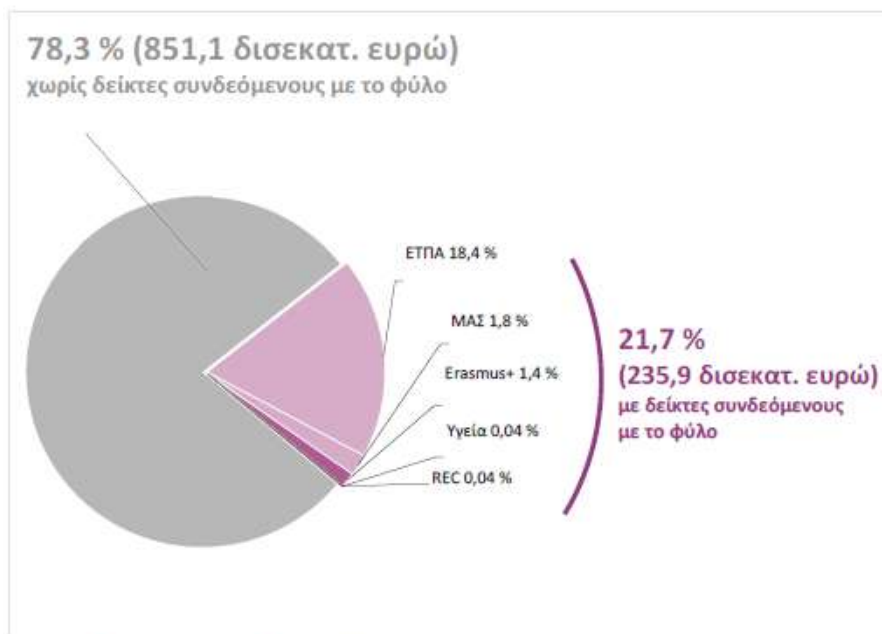
Η στρατηγική της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων δεν προήγε επαρκώς τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου παρά την ενίσχυση του σχετικού θεσμικού πλαισίου. Βασικό εύρημα ήταν ότι ο κύκλος του προϋπολογισμού της ΕΕ δεν λάμβανε καταλλήλως υπόψη την ισότητα των φύλων. Η Επιτροπή δεν έδινε ιδιαίτερη σημασία στην ανάλυση βάσει φύλου των πολιτικών και των προγραμμάτων. Η χρήση χωριστών κατά φύλο δεδομένων και δεικτών υπήρξε περιορισμένη, ενώ ελάχιστα ήταν τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν σχετικά με τον συνολικό αντίκτυπο του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων. Από την άλλη πλευρά, σε τομείς στους οποίους οι νομικές υποχρεώσεις ορίζονταν λεπτομερώς, η ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στα προγράμματα ήταν ευκολότερη.

Γράφημα 7 – Δράσεις για την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στη διαδικασία του προϋπολογισμού της ΕΕ

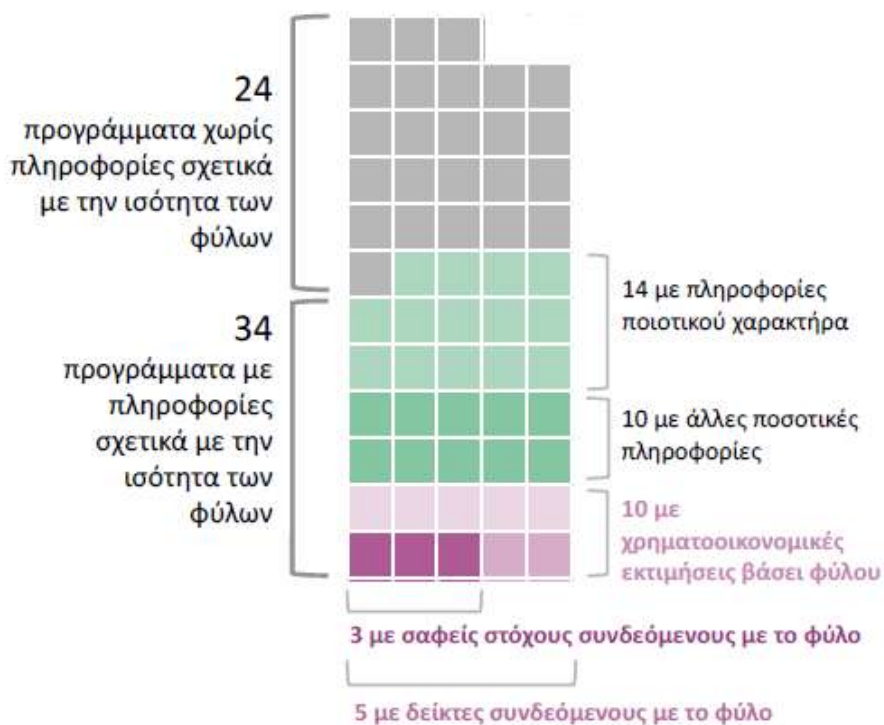
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των εξής: ΟΟΣΑ, Toolkit for Mainstreaming and Implementing Gender Equality, 2018· ΟΟΣΑ, Designing and Implementing gender budgeting. A path to action, 2019· Συμβούλιο της Ευρώπης, Gender budgeting: practical implementation Handbook, 2009.

Γράφημα 8 – Ποσοστό των προγραμμάτων του ΠΔΠ 2014-2020 που περιλάμβαναν δείκτες συνδεδεμένους με το φύλο

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Γράφημα 9 – Επισκόπηση των πληροφοριών σχετικά με τη διάσταση του φύλου που παρατίθενται στις προγραμματικές δηλώσεις

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων που επισυνάπτονται στο σχέδιο γενικού προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2021.

Συνακόλουθα, οι συστάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου εστίασαν α) στην περαιτέρω ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου που χρησιμοποιείται για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου, β) στην ανάλυση βάσει φύλου των αναγκών και των επιπτώσεων για τη βελτίωση της νομοθεσίας, γ) τη συστηματική συλλογή, ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων κατά φύλο που σχετίζονται με τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, δ) τη χρήση στόχων σχετικών με τα φύλα και αναλόγων δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου, ε) την ανάπτυξη συστήματος παρακολούθησης πόρων που διατίθενται και χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη της ισότητας των φύλων και την ανάγκη ετήσιας παρουσίασης των αποτελεσμάτων τους, και τέλος στ) την αξιολόγηση του κατά πόσον η ισότητα των φύλων λαμβάνεται υπόψη στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών και την παρουσίαση των σχετικών στοιχείων.

Περισσότερες Πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=58678>

Έδρα JEAN MONNET
Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ
και Έλεγχος

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ειδική Έκθεση 13/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Οι προσπάθειες της ΕΕ για την καταπολέμηση του ξέπλυματος χρήματος στον τραπεζικό τομέα είναι κατακερματισμένες και η υλοποίηση της οικείας πολιτικής ανεπαρκής

Ως ξέπλυμα χρήματος νοείται η πρακτική της νομιμοποίησης των προϊόντων του εγκλήματος μέσω της διοχέτευσής τους στην κανονική οικονομία, προκειμένου να συγκαλυφθεί η παράνομη προέλευσή τους.

Εντός της Ευρώπης, η Europol εκτιμά την αξία των ύποπτων συναλλαγών σε εκατοντάδες δισεκατομμύρια ευρώ –ποσό που ισοδυναμεί με το 1,3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της ΕΕ. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι εκτιμήσεις προσεγγίζουν το 3 % του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Γράφημα 1 – Πώς γίνεται το ξέπλυμα χρήματος στην πράξη

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ορισμών της διακυβερνητικής ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης (FATF).

Η ΕΕ ενέκρινε την πρώτη Οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες το 1991. Η Οδηγία επικαιροποιήθηκε κατ' επανάληψη (πλέον πρόσφατη αλλαγή το 2018), για την αντιμετώπιση των απειλών που πλήττουν την εσωτερική αγορά από το ξέπλυμα χρήματος και, συνακολούθως, για την πρόληψη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Προϋπόθεση για την εφαρμογή της οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι η εφαρμογή της σε εθνικό επίπεδο.

Κρίσιμος όμως είναι ο ρόλος ορισμένων οργάνων της ΕΕ. Η Επιτροπή χαράσσει πολιτική, παρακολουθεί τη μεταφορά της ενωσιακής νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο και διενεργεί ανάλυση κινδύνου. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) πραγματοποιεί αναλύσεις, διερευνά παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης και καθορίζει λεπτομερή πρότυπα προς χρήση από τις εποπτικές αρχές και τον κλάδο. Το 2020, η νομική εντολή και οι αρμοδιότητες της EAT αναφορικά με την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ) διευρύνθηκαν σημαντικά. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) συνεκτιμά τον κίνδυνο ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΕΧ/ΧΤ) κατά την προληπτική εποπτεία των τραπεζών στη ζώνη του ευρώ και, από το 2019, ανταλλάσσει συναφείς και αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ) με τις εθνικές εποπτικές αρχές.

Γράφημα 2 – Βασικοί θεσμικοί παράγοντες για την ΚΕΧ/ΧΤ στην ΕΕ

Επίπεδο ΕΕ

Επιτροπή

Υπεύθυνη για τη χάραξη πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ με σκοπό την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, τον καθορισμό προτεραιοτήτων και τη διενέργεια εκτιμήσεων κινδύνου, καθώς και για την υλοποίηση όλων αυτών μέσω της πολιτικής της ΕΕ.

EAT

Η EAT είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη τεχνικών προτύπων και καθοδήγησης. Έχει επίσης εξουσία να διερευνά παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης. Από το 2020, η εντολή της EAT όσον αφορά την ΚΕΧ/ΧΤ περιλαμβάνει επίσης όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ωστόσο η ίδια παραμένει η μόνη από τις τρεις ΕΕΑ που είναι αρμόδια για τον τραπεζικό τομέα.

ΕΚΤ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι αρμόδια για την προληπτική εποπτεία των μεγάλων τραπεζών στη ζώνη του ευρώ. Η ΕΚΤ, κατά την άσκηση των καθηκόντων προληπτικής εποπτείας, αναλαμβάνει δράση σχετικά με ζητήματα ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην ασφάλεια και τη φερεγγυότητα μιας τράπεζας.

Ευρωπαϊκό

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα (ΕΤ) είναι η υπηρεσία επιβολής του νόμου της ΕΕ η οποία, μεταξύ άλλων, σπρώχνει τα κράτη μέλη στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της τρομοκρατίας. Ενημερώνει για ύποπτες συναλλαγές μέσω πλατφόρμας TI που ονομάζεται FIU.net.

Επίπεδο κρατών μελών

Εποπτικές αρχές ΚΕΧ

Οι εποπτικές αρχές ΚΕΧ είναι αρχές του κράτους μέλους, επιφορτισμένες με την εποπτεία του καθεστώτος ΚΕΧ/ΧΤ, την εξέταση των υπόχρεων οντοτήτων όσον αφορά τη συμμόρφωση με το καθεστώς ΚΕΧ/ΧΤ της χώρας, ορισμένες μπορούν να επιβάλουν πρόστιμα για μη συμμόρφωση ή να εισηγηθούν την επιβολή τους σε άλλη αρχή. Συχνά υπάρχουν περισσότερες από μία εποπτικές αρχές ΚΕΧ/ΧΤ ανά κράτος μέλος.

Μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών

Μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) είναι η αρχή εκείνη του κράτους μέλους που είναι αρμόδια για τη συλλογή και την ανάλυση των αναφορών ύποπτων συναλλαγών που υποβάλλονται από υπόχρεους οντότητες, καθώς και για τη διάδοση των αποτελεσμάτων της ανάλυσής τους στις εθνικές αρχές ΚΕΧ και σε άλλες ΜΧΠ στην ΕΕ ή σε τρίτες χώρες.

Πηγή: ΕΕΣ.

Ο έλεγχος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου εστίασε στην αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητάς των δράσεων της ΕΕ στον τομέα καταπολέμησης ξεπλύματος χρήματος, με έμφαση στον τραπεζικό τομέα.

Βασική διαπίστωση ήταν ότι οι δράσεις που αναλαμβάνονται για την πρόληψη του ΞΧ/ΧΤ και τη λήψη μέτρων εκεί όπου εντοπίζεται κίνδυνος χαρακτηρίζονται από θεσμικό κατακερματισμό και ελλιπή συντονισμό σε επίπεδο ΕΕ. Στην πράξη, η εποπτεία της ΚΞΧ/ΧΤ εξακολουθεί να ασκείται σε εθνικό επίπεδο, με ένα ανεπαρκές ενωσιακό πλαίσιο εποπτείας για τη διασφάλιση ισότιμων ίσης μεταχείρισης.

Η Επιτροπή υποχρεούται να δημοσιεύει κατάλογο χωρών εκτός της ΕΕ («τρίτες χώρες») που συνιστούν απειλή για την εσωτερική αγορά από άποψη ξεπλύματος χρήματος. Διαπιστώθηκαν ελλείψεις όσον αφορά την επικοινωνία με τις τρίτες χώρες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο και απουσία συνεργασίας εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης. Επιπλέον, μέχρι σήμερα, η ΕΕ δεν έχει καταρτίσει αυτόνομο κατάλογο με τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου. Η Επιτροπή διενεργεί επίσης ανά διετία εκτίμηση κινδύνου για την εσωτερική αγορά. Η εν λόγω εκτίμηση δεν υποδεικνύει τις μεταβολές που επέρχονται με την πάροδο του χρόνου, στερείται γεωγραφικής εστίασης και δεν προτεραιοποιεί αποτελεσματικά τους κινδύνους.

Επιπλέον διαπιστώθηκε ότι η Επιτροπή καθυστέρησε να αξιολογήσει τη μεταφορά των οδηγιών από τα κράτη μέλη στις εθνικές τους νομοθεσίες, λόγω της χαμηλής ποιότητας των κοινοποιήσεων από τα κράτη μέλη και των

περιορισμένων πόρων της Επιτροπής. Υπάλληλοι της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών διεξήγαγαν ενδελεχείς έρευνες για πιθανές παραβιάσεις του δικαίου της ΕΕ, αν και εντοπίστηκαν στοιχεία που υποδεικνύουν την άσκηση πιέσεων στους κόλπους του συμβουλίου εποπτών της που συμμετείχαν σε συσκέψεις. Διαπιστώθηκε επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει αρχίσει να ανταλλάσσει πληροφορίες με τις εθνικές εποπτικές αρχές ΚΞΧ/ΧΤ, αν και ορισμένες διαδικασίες λήψης αποφάσεων εκτυλίσσονταν με αργούς ρυθμούς. Εκτός αυτού, η ποιότητα των πληροφοριών που αντάλλαξαν οι εποπτικές αρχές εμφάνιζε σημαντικές διαφοροποιήσεις λόγω των εθνικών πρακτικών. Επί του παρόντος, η ΕΤΑ εργάζεται για την έκδοση επικαιροποιημένων κατευθυντήριων γραμμών.

Οι συστάσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου εστίασαν α) στην ανάγκη σαφούς προτεραιοποίησης του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ, β) στη χρήση κατά προτίμηση Κανονισμών και όχι Οδηγιών, όπου αυτό είναι δυνατόν, γ) στη δημοιτργία και χρήση πλαισίου αιτημάτων για παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, δ) στη θέσπιση κανόνων που να μην επιτρέπουν στα μέλη του συμβουλίου εποπτών να επιχειρούν να επηρεάσουν μέλη ομάδας κατά τις συσκέψεις της, ε) στην έκδοση κατευθυντήριων γραμμών που να διευκολύνουν την εναρμονισμένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ, στ) στην αλλαγή των εποπτικών πρακτικών της ΕΚΤ.

Περισσότερες Πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=58815>

Δράσεις Έδρας Jean Monnet

Στις 3 Ιουνίου 2021, ο Καθηγητής Δημ. Σκιαδάς, κάτοχος της Έδρας Jean Monnet, παρουσίασε τα βασικά ευρήματα της έρευνας του κατά τη διάρκεια της επιστημονικής του άδειας στο Center for the Study of Europe at Boston University, μέσω διαδικτυακής διάλεξης με θέμα «Legitimacy Crisis & Autocratic Legalism: The case of the EU Budget», κατά την οποία ανέλυσε το ζήτημα της δημοκρατικής νομιμοποίησης της διαδικασίας θέσπισης και εφαρμογής του προϋπολογισμού της ΕΕ. Στη διάλεξη συμμετείχαν με σχόλια και παρατηρήσεις η Καθηγήτρια Vivien Schmidt από το Boston University και η Δρ. Eulalia Rubio, Senior Research Fellow στο Jacques Delors Institute (Paris).

Legitimacy Crisis & Autocratic Legalism: The Case of the EU Budget

A Virtual Lecture by

DIMITRIOS V. SKIADAS

*Professor of EU Governance & Jean Monnet Chair, University of Macedonia;
Visiting Researcher, Center for the Study of Europe*

Discussants:

EULALIA RUBIO
Jacques Delors Institute

VIVIEN SCHMIDT
Boston University

Thursday, June 3, 2021

11:00 AM

Register at:

www.bu.edu/european

Boston University Pardee School of Global Studies
Center for the Study of Europe

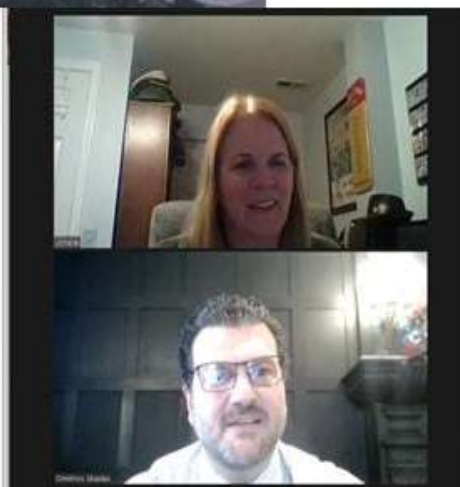

Ο σχετικός σύνδεσμος με το video της διάλεξης είναι:
<https://www.bu.edu/european/2021/06/08/event-highlights-legitimacy-crisis-and-autocratic-legalism-the-case-of-the-eu-budget/>

Στις 24 Ιουνίου 2021, στο πλαίσιο της ερευνητικής δραστηριότητας της Έδρας Jean Monnet «EU Budgetary Governance and Audit», κατά τη διάρκεια της παραμονής του κατόχου της, Καθηγητή κ. Δημ. Σκιαδά, στη Βοστώνη, στο πλαίσιο της επιστημονικής άδειας του στο Center for the Study of Europe/Pardee School of Global Studies του Boston University,

ο κάτοχος της Έδρας μετείχε σε τηλεδιάσκεψη με την κ. Johana Ayers, Managing Director της Forensic Audits and Investigative Service του US Government Accountability Office (ο αντίστοιχος φορέας του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις ΗΠΑ), με την οποία συζήτησαν την λειτουργία της υπηρεσίας της και έκαναν μια συγκριτική επισκόπηση των διαδικασιών αντιμετώπισης της απάτης στις ΗΠΑ και την ΕΕ.

Στις 15 Ιουλίου 2021 ολοκληρώθηκε ο κύκλος των ερευνητικών επαφών στο πλαίσιο της ερευνητικής δραστηριότητας της Έδρας Jean Monnet «Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ και Έλεγχος» στη Βοστώνη (Center for the Study of Europe – Boston University), με τη διαδικτυακή συνεργασία του επιστημονικού υπευθύνου και κατόχου της Έδρας, Καθηγητή κ. Δημητρίου Σκιαδά, με τον κ.

Kenneth Patton, Managing Associate at the General Counsel (Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας) του Government Accountability Office των ΗΠΑ, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το νομικό έλεγχο και την επίλυση διαφορών που ανακύπτουν σε θέματα διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων (public procurement) της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης των ΗΠΑ.

Κατά τη συνάντηση εξετάστηκαν συγκριτικά οι σχετικές διαδικασίες που εφαρμόζονται σε ΗΠΑ και ΕΕ, καθώς και σε κράτη μέλη της ΕΕ. Μια πολύ εποικοδομητική συνεργασία, όπου καλές πρακτικές και επιλογές αναδείχθηκαν και θα αξιοποιηθούν κατά την μετέπειτα μελετητική δραστηριότητα της Έδρας.

Έδρα JEAN MONNET «Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ & Έλεγχος»

Κάτοχος Έδρας: Δημήτριος Β. Σκιαδάς, MJur, PhD, Καθηγητής Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης

Διεύθυνση: Γραφείο 427 - Πύργος ΚΖ

Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Εγνατία 156, Τ.Κ. 546 36 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

Τηλέφωνο: 2310 891354

<http://jeanmonnetchair.eubga.uom.gr/>

<https://www.facebook.com/jeanmonnetchairpamak/>

<https://twitter.com/jeanmonnetchair>

<https://www.linkedin.com/company/jeanmonnetchairpamak>

Έδρα JEAN MONNET
Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ
και Έλεγχος

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

